ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2025-11(54)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No11(54)
2025

Ми з Україною

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI: https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-11(54)

Věda a perspektivy

№ 11(54) 2025

Praha, České republika
2025

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 11(54) 2025. str. 347

Zveřejněnorozhodnutímakademické radyMezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 210/2025 ze dne 21. listopadu 2025)

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, České republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives" a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration", veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine",Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
Karel Nedbálek - doktor práv, docent (Zlín, Česká republika)

Zástupce šéfredaktora:
Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, České republika)

Dina Dashevska - geolog, geochemist Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:
Humeir Huseyn Achmedov - doktor pedagogických věd, profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Ahmet Selcuk Akdemir - doktor věd, profesor, Malatya Turgut Ozal University (Turecko)
Iryna Zhukova -kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Savvas Mavridis - profesor, katedra marketingu a cestovního ruchu, International Hellenic University (Thessaloniki, Greece);
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika, 2025
© Vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives", 2025
© autoři článků, 2025

Věda a perspektivy № 11(54) 2025
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

OBSAH

SÉRIE “Ekonomika”

Antonina Bazyliuk, Iaroslava Nazarenko 8
THE WELFARE STATE IN THE XXI CENTURY: GLOBAL CHALLENGES AND UKRAINIAN NATIONAL PRIORITIES

Oleg Khorobchuk, Andriy Pilko 19
QUANTITATIVE ASSESSMENT OF THE REGION'S EXPORT POTENTIAL

Olena Vasiltsova 30
ADDITIVES AND IMPROVERS IN BAKERY PRODUCTS: INTERNATIONAL COMPARISON AND THEIR IMPACT ON HUMAN HEALTH

Тетяна Долішня, Анна Драганчук 42
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ВИДИ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У СФЕРІ КОНСАЛТИНГУ

SÉRIE “Pedagogika”

Oleksandra Ordanovska, Vyacheslav Pivovarchik, Alesya Supranovich 49
PROBLEM-BASED RESEARCH GROUPS AS AN EFFECTIVE FORM OF ORGANIZING SCIENTIFIC AND RESEARCH ACTIVITIES IN PHYSICS AND MATHEMATICS EDUCATION

SÉRIE “ Právní vědy”

Oleksandr Shevchuk 58
THE SUI GENERIS DATABASE RIGHT REVISITED FOR AI: A LEGAL BASIS FOR PROTECTING FINANCIAL, INTELLECTUAL, AND LABOUR INVESTMENTS

Олексій Бойко 66
ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕНІ

Вікторія Крупєй, Василь Горин 77
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В МЕЖАХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Ігор Митрофанов 87
КРИМІНАЛЬНО КАРАНІ ПОСЯГАННЯ НА ВІЙСЬКОВЕ МАЙНО

Володимир Федченко 99
ПРОВЕДЕННЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ТА ІНШИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

SÉRIE “Veřejná správa”

Христина Васькович 110
СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

SÉRIE “Psychologie”

Світлана Бондаревич 124
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТРУКТУРИ МОДЕЛІ ЗДОРОВ'Я

Яна Марінова 137
ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ МОЛОДИХ ЖІНОК В УМОВАХ ВІЙНИ: ФАКТОРИ СТРЕСОСТІЙКОСТІ, УСВІДОМЛЕНОСТІ ТА СТАНУ ПОТОКУ

Світлана Шпак, Світлана Якубовська, Наталія Трамбовецька 144
ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В КОЛЕКТИВІ ЮНАКІВ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

SÉRIE “Geografické vědy”

Андрій Бортнік, Сергій Полянський, Михайло Мельнійчук, Лариса Чижевська, Юрій Білецький, Олег Мельник, Роман Качаровський 158
ОСОБЛИВОСТІ МЕЛІОРОВАНИХ ГІДРОМОРФНИХ ҐРУНТІВ БАСЕЙНУ РІЧКИ ПРИП’ЯТІ (В МЕЖАХ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Зоя Карпюк, Лариса Чижевська 173
АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ОКЕАНІЧНИХ ЕКО-СИСТЕМ У ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ГІДРОХІМІЧНИХ УМОВАХ

Тетяна Павловська, Сергій Бондарчук 190
БАГАТОРІЧНИЙ (1950−2024 РР.) РЕЖИМ ВИПАДАННЯ ОПАДІВ НА МЕТЕОСТАНЦІЇ МАНЕВИЧІ (ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА)

Лариса Чижевська, Михайло Мельнійчук, Зоя Карпюк, Юрій Білецький, Сергій Полянський, Роман Качаровський, Чижевський Тадеуш 205
НАПРЯМКИ ТА НАСЛІДКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ У ДУБРОВИЦЬКІЙ ГРОМАДІ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

SÉRIE “Filologické vědy”

Zhanna Danilich, Habriiela Leva 223
COMPARATIVE STUDY OF MACHINE LEARNING AND DEEP LEARNING METHODS FOR EMOTION RECOGNITION IN TEXTS

Olesia Reshetar 235
LINGUOSTYLISTIC FEATURES OF THE CONTEMPORARY ENGLISH-LANGUAGE FILM TEXT (BASED ON THE FILM "SCHINDLER’S LIST")

Olesia Reshetar 245
FRAMING THE IMAGE OF AMERICAN PRESIDENT DONALD J. TRUMP IN ENGLISH-LANGUAGE MEDIA DISCOURSE

Viktor Tsymbalov 255
PSYCHOLOGICAL VOCABULARY OF THE ENGLISH LANGUAGE IN THE CONTEXT OF IMPROVING PERSONAL LIFE

SÉRIE “Informační technologie”

Yevhenii Bombela, Dmytro Blyzniuk, Denis Miroshnichenko, Vladimir Lebedev 267
HYBRID AI-AUGMENTED PROJECT METHODOLOGY

SÉRIE “Biologie”

Наталія Душечкіна, Світлана Совгіра, Олена Кочубей, Святослав Мандебура 288
КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ НЕОРГАНІЧНИХ РЕЧОВИН НА ЕКОСИСТЕМИ ВОДОЙМ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ

SÉRIE “Finance, bankovnictví, pojišťovnictví a akciový trh”

Тетяна Косова, Богдан Стременовський 301
АДАПТИВНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА

SÉRIE “Řízení”

Наталія Дєєва, Олександр Радченко 314
ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я

SÉRIE “Lékařské vědy”

Галина Нагуляк 328
КОСМЕТОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПАЦІЄНТІВ ІЗ ГОРМОНАЛЬНО-ОБУМОВЛЕНИМИ ЗМІНАМИ ШКІРИ: КЛІНІЧНІ АЛГОРИТМИ

SÉRIE “Sociologie”

Наталія Шуст, Юрій Салтиков 337
ОСОБЛИВОСТІ СПОЖИВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО КОНТЕНТУ МОЛОДДЮ В ЦИФРОВУ ДОБУ

Věda a perspektivy № 11(54) 2025
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

SÉRIE “Geografické vědy”

https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-11(54)-158-172

Андрій Бортнік

кандидат сільськогосподарських наук, директор Північно-західного міжрегіональний центру державної установи «Інститут охорони грунтів України» , м. Луцьк, Україна, https://orcid.org/0000-0003-4292-0481

Сергій Полянський

кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, https://orcid.org/0000-0002-8666-7695

Михайло Мельнійчук

кандидат географічних наук, професор кафедри фізичної географії географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, https://orcid.org/0000-0002-7258-2869

Лариса Чижевська

кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри фізичної географії географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, https://orcid.org/0000-0002-6705-3460

Юрій Білецький

кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної географії географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, https://orcid.org/0000-0003-0477-4196

Věda a perspektivy № 11(54) 2025
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

Олег Мельник

кандидат географічних наук, заступник директора Волинського обласного учбового центру підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів АПК, м. Луцьк, Україна, https://orcid.org/0000-0002-1584-2943

Роман Качаровський

магістр географії, старший лаборант кафедри економічної та соціальної географії географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, https://orcid.org/ 0000-0002-6096-4800

ОСОБЛИВОСТІ МЕЛІОРОВАНИХ ГІДРОМОРФНИХ ҐРУНТІВ БАСЕЙНУ РІЧКИ ПРИП'ЯТІ (В МЕЖАХ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Анотація. У статті відображено суть використання меліорованих гідроморфних ґрунтів басейну річки Прип'яті. Контроль за меліоративним станом здійснюється на основних системах басейну, але вірогідність даних меліоративного кадастру (кінцевий результат оцінки меліоративної ситуації) різна. Це пояснюється як тривалістю і систематичністю існуючих спостережень, так і кондиційністю точок спостережень. В цьому плані дані про меліоративний стан на Прип'ятській осушувальній системі найвірогідніші, що дозволяє взяти їх за основу розглядаючи питання про формування меліоративної ситуації в басейні. Під впливом осушення змінювався ґрунтовий покрив в басейні р. Прип'ять, який в основному складається з дерново-підзолистих, дернових і болотних типів, які ми поділяємо на ґрунтово-меліоративні групи. Ми зауважили, що торфовища відіграють важливу роль у регулюванні поверхневого стоку й формуванні запасу підземних вод. Отримані дані свідчать про те що, важливою ланкою в збереженні ґрунтового покриву басейну Прип'яті є ґрунтозахисні функції лісових насаджень та багатогранна роль боліт. Непомірне або невміле осушення призводить до серйозних порушень водного режиму і незворотних втрат потенційної родючості гідроморфних ґрунтів.

Ключові слова: ґрунт, класифікація ґрунтів, ґрунтовий покрив, гідроморфні ґрунти, ареали поширення, геоекологічні проблеми, Волинська область.

Andriy Bortnik

Andriy Bortnik Candidate of Agricultural Sciences, Director of the North-West Interregional Center of the State Institution "Institute of Soil Protection of Ukraine", Lutsk, Ukraine, https://orcid.org/0000-0003-4292-0481

Serhiy Polyansky

Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of the Department of Physical Geography, Faculty of Geography, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine, https://orcid.org/0000-0002-8666-7695

Mykhailo Melniichuk

Candidate of Geographical Sciences, Professor of Physical Geography, Faculty of Geography, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine, https://orcid.org/0000-0002-7258-2869

Larysa Chyzhevska

Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Physical Geography, Faculty of Geography, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine, https://orcid.org/0000-0002-6705-3460

Yuriy Biletskyi

Candidate of Biological Sciences, Associate Professor of the Department of Physical Geography of the Faculty of Geography of Lesya Ukrainka Volyn National University,Lutsk, Ukraine, https://orcid.org/0000-0003-0477-4196

Oleg Melnyk

Candidate of Geographical Sciences, Deputy Director of the Volyn Regional Training Center for the Training, Retraining and Advanced Training of Agricultural Workers, m. Lutsk, Ukraine, https://orcid.org/0000-0002-1584-2943

Roman Kacharovskyi

Master of Geography, senior laboratory assistant at the Department of Economic and Social Geography, Faculty of Geography, Volyn National University named after Lesya Ukrainka, Lutsk, Ukraine, https://orcid.org/ 0000-0002-6096-4800

Věda a perspektivy № 11(54) 2025
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

FEATURES OF RECLAIMED HYDROMORPHIC SOILS OF THE PRIPYAT RIVER BASIN (WITHOUT THE VOLYN REGION)

Abstract. The article reflects the essence of the use of reclaimed hydromorphic soils of the Pripyat River basin. Control over the reclamation state is carried out on the main systems of the basin, but the reliability of the reclamation cadastre data (the final result of the assessment of the reclamation situation) is different. This is explained both by the duration and systematicity of the existing observations, and the condition of the observation points. In this regard, the data on the reclamation state on the Pripyat drainage system are the most reliable, which allows us to take them as a basis when considering the issue of the formation of the reclamation situation in the basin. Under the influence of drainage, the soil cover in the Pripyat River basin changed, which mainly consists of sod-podzolic, sod and swamp types, which we divide into soil and reclamation groups. We noted that peatlands play an important role in regulating surface runoff and forming a reserve of groundwater. The obtained data indicate that an important link in the preservation of the soil cover of the Pripyat basin is the soil-protective functions of forest plantations and the multifaceted role of swamps. Excessive or inept drainage leads to serious violations of the water regime and irreversible losses of potential fertility of hydromorphic soils.

Keywords: soil, soil classification, soil cover, hydromorphic soils, , distribution areas, geoecological problems, Volyn oblast.

Взаємодія меліоративних об'єктів і екосистем приводить до формування певних закономірностей, які проявляються у впливі меліоративних об'єктів на природні екосистеми одним з конпонентів яких є ґрунтовий покрив.

Постановка проблеми. Аналіз і узагальнення багаторічних спостережень дозволили визначити фонові і критичні показники стану природного середовища, як точку для відрахування можливих змін на майбутнє за рахунок будівництва осушувальних систем. Тільки професійно-грамотна об'єктивна оцінка ситуації, що склалась на осушених землях, допомагає ґрунтовно розробляти і послідовно здійснювати цілеспрямовані заходи щодо створення сприятливої екологічної ситуації.

Мета статті – вивчення зміни осушених ґрунтів, їх трансформації з одного виду в інший під впливом природних і антропогенних чинників.

Отже, актуальною потребою є детальне вивчення меліоративних систем водоприймачем яких є річка Прип’ять з метою збереження ґрунтового покриву, раціонального використання та виявлення впливу на довкілля.

Завданням дослідження – є вивчення стану меліорованих ґрунтів осушувальних систем водоприймачем яких є р. Прип'ять, що формуються під впливом природних і антропогенних чинників: клімату, геологічної будови, гідрологіч-

ного режиму, рельєфу, а також антропогенних чинників: осушення, сільськогосподарського використання. Опис і узагальнення впливу здійснено на підставі польових досліджень, наукових публікацій, картографічних та фондових матеріалів.

Донедавна ефективність осушувальних меліорацій оцінювалася двояко: з одного боку – за термінами окупності капітальних вкладень, з іншого – за створенням і підтримкою протягом всього сільськогосподарського року оптимального водного режиму на осушувальних землях. Відомо, що навіть при оптимальному меліоративному стані, врожайність сільськогосподарських культур через різні організаційні і господарські причини часто значно нижче проєктної, що тягне за собою і збільшення термінів окупності капітальних вкладень. З іншого боку навіть при несприятливому меліоративному становищі, але при високому рівні агротехніки, врожайність дуже близька до проєктної. При цьому і в першому, і в другому випадках практично не оцінюються екологічні наслідки осушувальних меліорацій, які, на наш погляд, є основним показником. В кінці-кінців врожайності можна буде досягти, та меліоративний стан оптимізувати, а ось екологічні наслідки, особливо якщо вони набули негативного і незворотного характеру, перетворити дуже важко або неможливо [1–6].

Виходячи з цього, основне наше завдання полягає в оцінюванні ефективності осушувальних меліорацій в долині р. Прип'яті через екологічні наслідки, тобто шляхом розкриття змісту змін, які відбуваються в природних комплексах під впливом осушення.

Контроль за меліоративним станом здійснюється на основних системах басейну, але вірогідність даних меліоративного кадастру (кінцевий результат оцінки меліоративної ситуації) різна (рис. 1 [6–7]). Це пояснюється як тривалістю і систематичністю існуючих спостережень, так і кондиційністю точок спостережень. В цьому плані дані про меліоративний стан на Прип'ятській осушувальній системі найвірогідніші, що дозволяє взяти їх за основу розглядаючи питання про формування меліоративної ситуації в басейні [7–10].

Під впливом осушення змінювався і ґрунтовий покрив в басейні р. Прип'ять, який в основному складається з дерново-підзолистих, дернових і болотних різновидів, які ми поділяємо на ґрунтово-меліоративні групи [11–14].

Дерново-, приховано-. слабо-, і середньо-підзолисті піщані і супіщані, глинисто-піщані ґрунти. Ці ґрунти утворені на водно-льодовикових давньоалювіальних відкладах, морені, елювії твердих карбонатних порід. Вони займають рівнини, невисокі підвищення рідше пагорби. Ґрунтоутворюючими породами є піщані водно-льодовикові відклади, іноді морена і елювій твердих карбонатних порід. Дані ґрунти мають невелику товщину гумусового горизонту – 15–20 см. В їхньому профілі немає щільних прошарків, які могли б затримувати воду. Профіль їх рихлий, що забезпечує низьку водозатримуючу властивість [11–14]..

Věda a perspektivy № 11(54) 2025
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

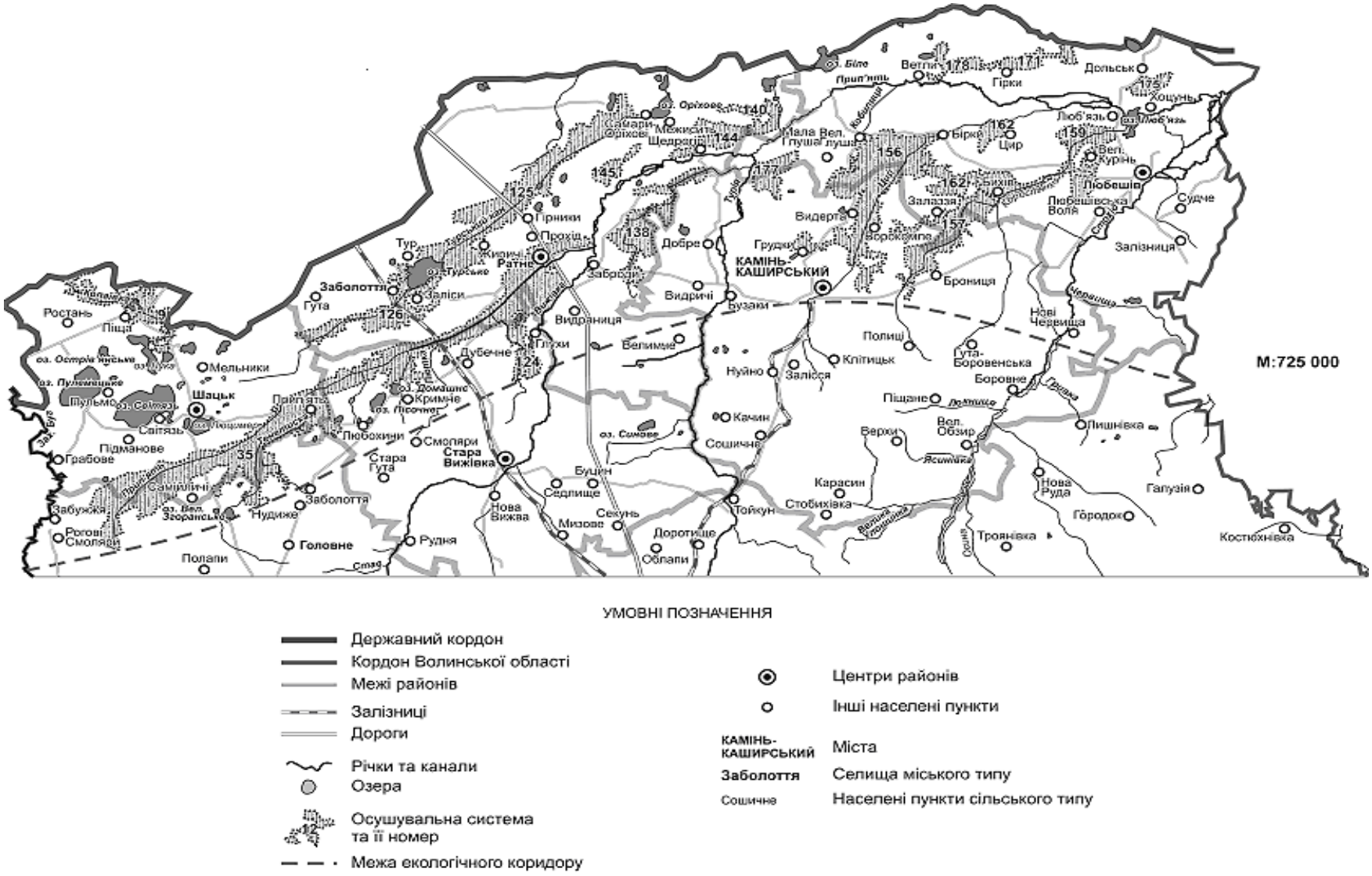

Рис. 1 *Схема головних осушувальних систем р. Прип'ять*

Коефіцієнт фільтрації у горизонті:
0–18 см – від 0,0050 до 0,0073 см/сек.;
18–65 см – від 0,0060 до 0,0080 см/сек.;
65–120 см – від 0,0076 до 0,095 см/сек.;

Механічний склад піщаний, супіщаний і глинисто-піщаний. Гумусу – від 0,60 до 1,28 %; азоту –1,1–6,5 мг; фосфору – 0,4–5,5 мг; калію – 0.3–4,5 мг на 100 г ґрунту. Реакція ґрунтового розчину кисла (4,7–5,9), гідролітична кислотність – 0,73–2,5 мг/екв. Ґрунтові води на глибині 2,0–2,5 м.

Меліоративні заходи для цих ґрунтів переважно зводяться до агротехніки з метою покращення водно-повітряного режиму ґрунту.

Дерново-, приховано-, слабо-, і середньо-підзолисті глеєві піщані, супіщані і глинисто-піщані ґрунти в комплексі з болотними, дерновими і торфово-глеєвими ґрунтами. В дану групу ґрунтів входять дерново-слабопідзолисті глеєві піщані, супіщані і глинисто-піщані комплекси цих ґрунтів з торфовими, торфово-болотними, болотними дерновими, піщаними, супіщаними, суглинковими і оґлеєними їх різновидами, луговими і лугово-болотними. До цієї групи також входять комплекси

підзолисто-дернових оглеєних ґрунтів з глинисто-піщаними і дерновими карбонатними ґрунтами. Ґрунтоутворюючими породами тут є водно-льодовикові давньоалювіальні відклади, рідше елювій твердих карбонатних порід.

Дерново-, приховано-, і слабопідзолисті глеєві ґрунти займають понижені ділянки. Морфологічні властивості їх подібні до властивостей ґлеюватих ґрунтів.

Різниця тільки в тому, що в глеєвих варіантах горизонт оглеєня починається з півметрової глибини від поверхні, а в ґлеюватих оґлеєна тільки одна порода.

Тому рослини забезпечені вологою протягом усього вегетаційного періоду. Навесні і восени ці ґрунти нормально зволожені, і тільки в нижніх горизонтах розвинене оглеєня. Підстиляючими водотривкими породами тут є ущільнені піски, суглинки і супіски [11–12; 16; 20].

Дані ґрунти характеризуються підвищеним вмістом гумусу (порівняно з неоглеєними) 0,5–1,3 %; кислотність цих ґрунтів – pH 4,4–5,0; гідролітична кислотність 1,5–4,5 мг/екв на 100 г ґрунту.

Таким чином, ґрунти даної групи не родючі. Розширення сільськогосподарських угідь за рахунок освоєння цих земель недоцільне. Ріллю тут рекомендується використовувати в кормових і лугово-пасовищних сівозмінах. Не придатні ці ґрунти і під озимі і ярові зернові культури. Щоб підвищити врожайність необхідно вносити гній (20–30 т/га), мінеральні добрива і вапно. На збитково-зволожених ґрунтах необхідно проводити агромеліоративні заходи.

В комплексі з дерново-підзолистими ґрунтами знаходяться болотні ґрунти, які займають понижені елементи рельєфу і збитково-зволожені.

Сірі опідзолені ґрунти. В дану групу входять світло-сірі, світло-сірі оглеєні і сірі ґрунти супіщаного і піщано-легко-суглинкового механічного складу. Ці ґрунти сформувалися на лесових карбонатних породах легкосуглинкового механічного складу, рідше на елювії щільних карбонатних порід і розміщені на підвищених ділянках плато і слабко пологих схилах.

Гумусовий горизонт їх дорівнює товщині орного шару (20–34 см). Нижче йде щільний ілювіальний горизонт потужністю 16–38 см коричнево-бурого кольору, горіхуватої структури, середньо-суглинкового механічного складу. Карбонати зустрічаються на глибині 120–170 см.

За механічним складом світло-сірі і сірі ґрунти переважно піщані, супіщані і суглинкові. Гумусовий горизонт в сірих опідзоленнх ґрунтах піщано-легкосуглинкового механічного складу, сірого кольору. Реакція ґрунтового розчину pH слабо- і середньокисла (4,6–5,3). Вміст гумусу в світло-сірих ґрунтах становить 1,3–1,5 %, в сірих – 2,3 %. Гідролітична кислотність – від 1,9 до 3,0 мг/екв на 100 г ґрунту. Сума поглинаючих основ від 6,0 в супіщаних до 17,3 мг/екв в середньосуглинкових ґрунтах. Ступінь насичення в середньосуглинкових – 75–97 %, в супіщаних – 39–90 %. Кількість поживних речовин в даному ґрунті невисока. Рухомого фосфору – 6,0–11,8 мг, калію – 8,07–8,34 мг на 100 г ґрунту [4; 9; 14].

Світло-сірі і сірі ґлеюваті ґрунти мають ознаки оглеєння в материнській породі у вигляді сизих прошарків і іржаво-вохристих плям. Ґрунтові води залягають на глибині 2,5–8,0 м.

Внаслідок наявності щільного ілювіального горизонту, світло-сірі і сірі ґрунти характеризуються недостатньою водопроникністю. Для покращення фізичних властивостей необхідно поступово поглиблювати орний шар з внесенням в нього органічних і мінеральних добрив. Дані ґрунти знаходяться в умовах недостатнього зволоження, тому вся агротехніка повинна бути спрямована на збереження вологи. Придатні ґрунти даної групи під посів багаторічних трав і зернових культур. Для підвищення врожайності необхідно застосовувати підвищені норми органічних і мінеральних добрив, вапна [7] .

Дернові, глеєві короткопрофільні зв'язно-піщані і супіщані ґрунти. В дану групу входять комплекси дернових оглеєних супіщаних, зв'язно-піщаних і легкосуглинкових ґрунтів. Потужність гумусових горизонтів їх дорівнює 40–60 см.

Характерним для даних ґрунтів є підвищений вміст гумусу в їх верхніх гумусових горизонтах, величина якого залежить від механічного складу (3,5–6 %), pH їх слабо кисла до нейтральної. Вміст рухомих форм поживних речовин в них становить: азоту – 2,5–11,0 мг, фосфору – 0,6–5,0 мг, калію –1,2–6,0 мг на 100 г ґрунту, що показує, що забезпеченість даної групи поживними речовинами недостатня.

Всі дернові ґрунти розміщені в заплавах річок і знаходяться в умовах надмірного зволоження. Ґрунтові води залягають на глибині 60–70 см. Близьке

залягання ґрунтових вод викликало процес оглеєння їх ґрунтового профілю, що проявилося на глибині 20–25 см. Для ефективного використання необхідне осушення з подальшим регулюванням рівня ґрунтових вод, внесення органічних і мінеральних добрив, поглиблення орного шару до оглеєного горизонту. Ґрунтові води в період вегетації необхідно утримувати на глибині 70–100 см, а навесні під час сівби – на глибині 50–60 см.

Після регулювання водного режиму ці ґрунти можна використовувати під всі районовані культури за винятком плодово-ягідних насаджень і хмільників.

В комплексі з цими ґрунтами залягають дерново-, слабо-, середньо- і сильно-підзолисті ґрунти, які не потребують осушення, а тому опускати рівень ґрунтових вод треба обережно, щоб не припуститися переосушення.

Болотні мінеральні супіщані, піщані і зв'язно-піщані, торфовисто- і торфово-глеєві ґрунти. До даної групи входять комплекси болотних ґрунтів з дерновими карбонатними на елювії щільних карбонатних порід, з дерново-слабко- і середньо-підзолистими ґрунтами на водно-льодовикових відкладах. Лугово-болотні і болотні ґрунти розміщені в зоні Полісся. Сформувалися вони в пониженнях зандрових рівнин, на заплавах річок і днищах балок і постійно знаходяться в стані перезволоження. Болотні ґрунти характеризуються оглеєністю всього профілю. Торфовисто- і торфово-глеєві ґрунти мають заторфований верхній горизонт, або шар торфу товщиною до 40 см. Ґрунти даної групи добре гумусовані, потужність гумусових горизонтів 20–40 см. Під гумусовим горизонтом, або торфом, залягає перехідний горизонт сизо-сірого кольору, з охристими і іржавими плямами. Середня глибина його становить 30–40 см, нижче в болотних ґрунтах з'являється вода. Дані ґрунти мають 2,5–4,5 % гумусу, або 11,6–12,8 «грубого» гумусу, pH 6,0–6,8, фосфору – 4,0–5,0 мг на 100 г ґрунту, калію ще менше, азоту – 5,5–6,5 мг на 100 г ґрунту.

Першочерговим завданням є двобічне регулювання водного режиму. На даних ґрунтах можна вирощувати сільськогосподарські культури тільки після осушувальної меліорації.

Торфовища неглибокі, середньо-глибокі і глибокі. Торфові ґрунти займають низинні елементи рельєфу басейну і розміщені як самостійними масивами, так і в комплексі з іншими ґрунтами. Торфовища низинні середньо- і високозольні. Зольність їх змінюється в межах 6,3–35,0 %. Також змінюється зольність торфу під впливом меліорації, залежно від характеру використання. За ботанічним складом торф осоковий, осоково-різнотравний, гіпново-осоковий, очеретяно-осоковий.

Виробнича діяльність людини на торфовищах різко змінює ступінь розкладу, зольність, об'ємну і питому вагу, вологоємкість, коефіцієнт фільтрації і теплоємкість [5–7; 12; 16].

Зміна польової вологоємкості під впливом меліорації, залежить від характеру використання. Зміна питомої і об'ємної ваги, залежить від часу використання.

На даний час торфовища басейну річки Прип'ять частково заболочені. Ґрунтові води знаходяться близько від поверхні. Частину торфовищ вже осушено і освоєно. На осушених торфовищах відбувається мінералізація і усадка торфу [7; 10; 12; 22–24; 26].

На відміну від мінеральних ґрунтів, торфовища мають високу водопроникність та вологоємність, незначне піднімання капілярної води, переосушені торфовища дуже легко розпилюються.

Меліорація і сільськогосподарське використання торфовищ сприяє зменшенню загальної пористості, а також зменшенню вологоємності. Найбільш помітні зміни відбуваються в верхньому шарі ґрунту[4–7; 11; 14; 26].

При осушенні басейну р. Прип'ять відбулися зміни фізичних і хімічних властивостей всіх типів ґрунтів. Існуючі численні дані вивчення змін ґрунтового покриву під впливом осушувальних меліорацій свідчить, що через 10–15 років після введення осушувальних систем в експлуатацію відбувається трансформація його: потужні торфовища перетворюються на малопотужні, а малопотужні перетворюються на болотні ґрунти.

Темпи спрацювання залежать не тільки від генезису торфів і підґрунтя, але і від характеру використання, водорегулювання і експлуатації осушених земель. Отже першочерговим завданням науки на даний час повинно бути збереження родючості ґрунту за допомогою всебічного контролю за зміною компонентів гідроморфних ландшафтів при сільськогосподарському напрямку використання.

На прикладі ґрунтів басейну р. Прип'ять ми бачимо, що значна кількість торфовищ мінералізувалася і трансформувалася у торфово-болотні ґрунти, а болотні трансформувалися у мінеральні глеєві і болотні мінеральні.

Висновки. Докладно проаналізувавши результати багаторічних спостережень та досліджень в басейні р. Прип'ять нами встановлено [1; 5; 17; 19; 23–26]:

1. Під впливом осушення відбувається переформування рівневого та гідрохімічного режимів та його стабілізація в перші 3–5 років після введення осушувальної системи в експлуатацію. При цьому ресурси підземних вод залишаються незмінними.

2. Вплив осушувальних меліорацій в перші роки експлуатації систем відбився головним чином на збільшені амплітуди коливань рівня ґрунтових вод до 1,5 м в межах заплави і до 2 м і більше на решті перезволожених земель.

3. Взаємозв'язок між рівнями ґрунтових вод на осушуваних територіях фіксується на відстані 500–700 м, що і визначає ширину зони впливу, при максимальному пониженні рівня ґрунтових вод на межі осушення 1 м і на межі зони впливу 0,2 м.

4. Гідрохімічні процеси в початковий період осушування інтенсифікуються, призводячи до деякого переформування хімічного складу, який після 5–6 років експлуатації стабілізується і наближається до природних значень.

5. Для поверхневого стоку річки-водоприймача (Прип'ять) відбувається збільшення середньорічного стоку в період будівництва і вирівнювання в процесі сільськогосподарського використання.

6. Відбулася трансформація і перехід одного типу ґрунтів в інший протягом 10–15 років після введення меліоративної системи в експлуатацію зі зміною водно-фізичних властивостей без видимої втрати родючості.

Література

1. Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів : понятійно-термінологічний словник / уклад. Сергій Володимирович Полянський. 2-е вид.. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2024. 202 с.

2. Полянський С. В. Гідроморфні антропогенно-трансформовані ґрунти Волинської області. Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук.пр. / за заг. ред. Ф. Зузука. Луцьк : Східноєвроп. Нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. № 10. С. 35–42.

3. Полянський С. В. Конструктивно-географічний аналіз та оцінка стану меліорованих агроландшафтів Волинської області: дис. канд. геогр. наук : 11.00.11; Східноєвропейський нац. ун-т ім.. Лесі Українки. Луцьк, 2013. 240 с.

4. Ґрунти Волинської області / за ред. М. Й. Шевчука, П. Й. Зінчук, Л. К. Колошко [та ін.]. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. 162 с.

5. Зузук Ф. В., Колошко Л. К., Карпюк З. К. Осушені землі Волинської області та їх охорона: монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 294 с.

6. Департамент агропромислового розвитку Волинської облдержадміністрації . URL: https://agrovolyn.gov.ua/ (дата звернення 11.10.2025).

7. Екологічний паспорт Волинської області. URL: https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport/ (дата звернення 14.10.2025).

8. Головне управління Держгеокадастру у Волинській області. URL: https://volynska.land.gov.ua (дата звернення 24.10.2025).

9. Поліський лісовий офіс. URL: https://e-forest.gov.ua/struktura/rehionalni-lisovi-ofisy/ (дата звернення 12.09.2025).

10. Полянська Т. О., Полянський С. В. Аналіз ринку земель сільськогосподарського призначення Польщі. *Матеріали Міжнародного науково-практичного семінару «Сучасна парадигма міжнародних економічних відносин в умовах глобальних трансформацій»*. Луцьк : Луцький НТУ, 2021. С. 98–102.

11. Полянська Т. О., Полянський С. В., Соловей В. В., Качаровський Р. Є., Паушук А. Я., Риковський О. В., Шевчук А. С. Заходи покращення геоекологічного стану меліорованих земель осушувальної системи «Цирська». *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації* : матеріали Міжнар. наук. інтернет-конференції, 28 квітня 2023 р.: зб. наук. праць. Переяслав, 2023. Вип. 93. С. 11–14.

12. Полянський С. В. , Тарасюк Н.А., Білецький Ю.В. *Ґрунтознавство з основами біогеографії : навчальний посібник студентам географічних спеціальностей* / Волинський національний університет імені Лесі Українки, географічний факультет. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 112 с.

13. Полянський С. В., Полянська Т. О. Стан ґрунтового покриву Копаївської осушувальної системи (Волинської області). *International scientific and practical conference «Ideas and innovations in natural sciences»: conference proceedings, March 12–13, 2021. Lublin : Izdevnieciba «Baltija Publishing»,2021.* P. 160–164. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-006-3-37 (0,3 друк. арк.)

14. Полянський С. В., Полянська Т. О., Свередюк Н. В. Аналіз структури використання земельних ресурсів Волинської області. *Економічні науки: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія «Регіональна економічна географія».* Випуск 17 (67). Редкол. : відп. ред. к. е. н., професор І. В. Кривовязюк. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2020. С. 184–194. DOI: https://doi.org/10.36910/2707-6296-2020-17 (67)-20

15. Полянський С. В., Полянська Т. С., Снитюк Д. О. Сільськогосподарські земельні ресурси та їх динаміка і структура використання у Волинській області. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр.* / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2019. № 16. С. 138–143.

16. Полянський С. В., Чижевська Л. Т., Полянська Т. О., Капуза В. В. Сучасний стан та напрямки раціонального використання пірогенно деградованих ґрунтів Волинської області. Шацьке поозеря в контексті змін клімату: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю від дня народження професора Петліна В. М. (1–3 жовтня 2021 р.) / за заг. ред. В. О. Фесюка. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. С. 53–60.

17. Полянський С., Капуза В. Профілактичні заходи захисту торфових ґрунтів від пірогенної деградації. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Луцьк, 8–9 квітня 2021 р.) / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. С. 72–74.

18. Полянський С.В., Качаровськкий Р.Є. Антропогенний вплив на ґрунтовий покрив Копаївської осушувальної системи. Сталий розвиток басейнових екосистем: регіональний контекст : матер. І наук.-практ. конф. (с.Світязь, 29-31 травтня 2025 року). , Луцьк. : Вежа-Друк, 2025, С. 92-97.

19. Полянський Сергій, Полянська Тетяна, Шут Богдан Ренатуралізація земель як основа середовищестабілізуючого підходу в екосистемах Українського Полісся. Збірник матеріалів V Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів і молодих науковців «Горизонти ґрунтознавства» (м. Львів, 8 травня 2025 року). Вип. 5. Львів. 2025. С.168-175

20. Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області: кол. моногр. / за ред. В. О. Фесюка. К.: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. С. 152–161.

21. Тарасюк Н., Ганущак М. Режим атмосферного зволоження ґрунтів Волині в умовах сучасного клімату . Вісник Львівського університету ім. І. Франка: Серія географічна. Львів, 2017. Вип. 51. С. 322–330.

22. Чижевська Л. Т., Полянський С. В., Качаровський Р. Є. Вплив реакції грунтового розчину на екологічну стійкість природних систем Волинської області. Шацьке поозер'я в контексті змін клімату: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., присв. 70-річчю від дня нар. проф. Петліна В. М., с. Світязь, 1–3 жовтн. 2021 р. / за заг. ред. В. О. Фесюка. ВНУ ім. Лесі Українки. Луцьк, 2021. С. 109–113.

23. Vasyl O. Fesyuk, Iryna A. Moroz, Ruslan V.Kirchuk, Serhii V. Polianskyi, Mykola A. Fedoniuk. Soil degradation in Volyn region: current state, dynamics, ways of reduction. Journ. Geol. Geograph. Geoecology. 30 (2), 2021. P. 239–249. DOI: 10.15421/112121

24. Карпюк, З. К., Димшиць О. Л., Качаровський Р. Є.Охорона грунтів та їх раціональне використання в межах Луцького району Волинської області. Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук.пр. / за заг. ред. Ф. Зузука. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2009. № 6. С. 54-59.

25. Чижевська Л.Т., Тарасюк Н.А., Полянський С.В., Білецький Ю.В., Мельник О.В., Качаровський Р.Є. Ґрунти Волинської області та їх особливості. Věda a perspektivy. Praha, 2025. № 10 (53). S. 290-311. https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-10(53)-290-311

26. Державна установа «Інститут охорони грунтів України» URL: https://www.iogu.gov.ua/center_vl (дата звернення 04.11.2025).

References

1. Polianskyi S. V.(2024). *Gruntoznavstvo z osnovamy heohrafii gruntiv: poniatiino-termino-lohichnyi slovnyk [Soil science with the basics of soil geography : conceptual and terminological dictionary]*. Lutsk : PP Ivaniuk [in Ukrainian].

2. Polianskyi S. V. (2013). *Hidromorfni antropohenno-transformovani grunty Volynskoi oblasti. [Hydromorphic anthropogenically transformed soils of Volyn region.]* Pryroda Zakhidnoho Polissia ta prylehlykh terytorii [Nature of Western Polissya and adjacent territories: collection of scientific papers]. Lutsk : Skhidnoievrop. Nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 10. S. 35–42. [in Ukrainian].

3. Polianskyi S. V. (2013) Konstruktyvno-heohrafichnyi analiz ta otsinka stanu meliorovanykh ahrolandshaftiv Volynskoi oblasti. [Structural and geographical analysis and assessment of the state of reclaimed agricultural landscapes of the Volyn region]. Candidate's thesis. Lutsk: ENU [in Ukrainian].

4. Shevchuk M. Y., Zinchuk P. Y., & Koloshko L. K. (Ed.). (1999) *Grunty Volynskoi oblasti [Soils of the Volyn region]*. Lutsk : RVV «Vezha» [in Ukrainian].

5. Zuzuk F. V., Koloshko L. K., & Karpiuk Z. K. (2012). *Osusheni zemli Volynskoi oblasti ta yikh okhorona: monohrafiia. [Drained lands of Volyn region and their protection: monograph.]*. Lutsk. [in Ukrainian].

6. Departament ahropromyslovoho rozvytku Volynskoi oblderzhadministratsii. [Department of Agro-Industrial Development of the Volyn Regional State Administration] Retrieved from https://agrovolyn.gov.ua/. [in Ukrainian].

7. Ekolohichnyi pasport Volynskoi oblasti. [Ecological passport of Volyn region.] Retrieved from https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport. [in Ukrainian].

8. Holovne upravlinnia Derzhheokadastru u Volynskii oblasti. [Main Department of the State Geocadastre in Volyn region] Retrieved from https://volynska.land.gov.ua. [in Ukrainian].

9. Poliskyi lisovyi ofis. [Polisky forest office]. Retrieved from: https://e-forest.gov.ua/struktura/rehionalni-lisovi-ofisy/ [in Ukrainian].

10. Polianska T. O., & Polianskyi S. V. (2021). Analiz rynku zemel silskohospodarskoho pryznachennia Polshchi [Analysis of the agricultural land market in Poland.]*.. Materialy Mizhnarodnoho naukovo-praktychnoho seminaru «Suchasna paradyhma mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn v umovakh hlobalnykh transformatsii» [Materials of the International Scientific-Practical Seminar "Modern Paradigm of International Economic Relations in the Context of Global Transformations"].* Lutsk [in Ukrainian].

11. Polianska T. O., Polianskyi S. V., Solovei V. V., Kacharovskyi R. Ye., Paushuk A. Ya., Rykovskyi O. V., & Shevchuk A. S. (2023). Zakhody pokrashchennia heoekolohichnoho stanu meliorovanykh zemel osushuvalnoi systemy «Tsyrska». *Tendentsii ta perspektyvy rozvytku nauky i osvity v umovakh hlobalizatsii [Measures to improve the geoecological state of reclaimed lands of the Tsyrska drainage system]. : materialy Mizhnar. nauk. internet-konferentsii [Trends and prospects for the development of science and education in the context of globalization: materials of the International Scientific Internet Conference]., Pereiaslav, [in Ukrainian].*

12. Polianskyi S. V., Tarasiuk N.A., & Biletskyi Yu.V. (2022) *Gruntoznavstvo z osnovamy bioheohrafii : navchalnyi posibnyk studentam heohrafichnykh spetsialnostei [Soil science with the basics of biogeography: a textbook for students of geographical specialties]* / Volynskyi natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky, heohrafichnyi fakultet. Lutsk. 112 s. [in Ukrainian].

13. Polianskyi S. V., & Polianska T. O. (2021). Stan gruntovoho pokryvu Kopaivskoi osushuvalnoi systemy (Volynskoi oblasti). [State of the soil cover of the Kopaiv drainage system (Volyn region).]. *International scientific and practical conference «Ideas and innovations in natural sciences»: conference proceedings,. [International scientific and practical conference «Ideas and innovations in natural sciences»: conference proceedings]. Lublin : Izdevnieciba «Baltija Publishing»*, DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-006-3-37 (0,3 druk. ark.) [in Poland].

14. Polianskyi S. V., Polianska T. O., & Sverediuk N. V. (2020). *Analiz struktury vykorystannia zemelnykh resursiv Volynskoi oblasti [Analysis of the structure of land resource use in the Volyn region.]*. Ekonomichni nauky: zbirnyk naukovykh prats Lutskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Seriia «Rehionalna ekonomichna heohrafiia». [Economic Sciences: Collection of Scientific Papers of the Lutsk National Technical University. Series "Regional Economic Geography".]. 17 (67). Lutsk . S. 184–194. DOI: https://doi.org/10.36910/2707-6296-2020-17 (67)-20 [in Ukrainian].

15. Polianskyi S. V., Polianska T. S., & Snytiuk D. O. (2019). *Silskohospodarski zemelni resursy ta yikh dynamika i struktura vykorystannia u Volynskii oblasti [Agricultural land resources and their dynamics and structure of use in the Volyn region.]*. Pryroda Zakhidnoho Polissia ta prylehlykh terytorii [Nature of Western Polissya and adjacent territories]. 16. Lutsk, S. 138–143. [in Ukrainian].

16. Polianskyi S. V., Chyzhevska L. T., Polianska T. O., & Kapuza V. V. (2021). Suchasnyi stan ta napriamky ratsionalnoho vykorystannia pirohenno dehradovanykh gruntiv Volynskoi oblasti [Current state and directions of rational use of pyrogenically degraded soils of the Volyn region.]. *Shatske poozeria v konteksti zmin klimatu: zbirnyk materialiv VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoi 70-richchiu vid dnia narodzhennia profesora Petlina V. M. [Shatsk lakes in the context of climate change: collection of materials of the VI International scientific-practical conference dedicated to the 70th anniversary of the birth of Professor Petlin V. M.]*. Lutsk.[in Ukrainian].

17. Polianskyi S., & Kapuza V. (2021). Profilaktychni zakhody zakhystu torfovykh gruntiv vid pirohennoi dehradatsii [Preventive measures to protect peat soils from pyrogenic degradation.]. *Suspilno-heohrafichni chynnyky rozvytku rehioniv : materialy V Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konferentsii [Socio-geographical factors of regional development: materials of the V International Scientific-Practical Internet Conference]*. Lutsk [in Ukrainian].

18. Polianskyi S.V., & Kacharovskkyi R.Ie. (2025). Antropohennyi vplyv na gruntovyi pokryv Kopaivskoi osushuvalnoi systemy [Anthropogenic impact on the soil cover of the Kopaiv drainage system.]. *Stalyi rozvytok baseinovykh ekosystem: rehionalnyi kontekst : mater. I nauk.-prakt. konf. [Sustainable development of basin ecosystems: regional context: materials of the I scientific-practical conference].*, Lutsk. : [in Ukrainian].

19. Polianskyi Serhii, Polianska Tetiana, & Shut Bohdan (2025). Renaturalizatsiia zemel yak osnova seredovyshchestabilizuiuchoho pidkhodu v ekosystemakh Ukrainskoho Polissia. [Land renaturalization as the basis of an environmental stabilization approach in ecosystems of Ukrainian Polissya.]. *Zbirnyk materialiv V Vseukrainskoi naukovoi konferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh naukovtsiv «Horyzonty gruntoznavstva» [Collection of materials of the V All-Ukrainian scientific conference of students, postgraduates and young scientists "Horizons of soil science"].* Lviv. [in Ukrainian].

20. Fesiuk V. O. (2016).: *Suchasnyi ekolohichnyi stan ta perspektyvy ekolohichno bezpechnoho stiikoho rozvytku Volynskoi oblasti [Current ecological state and prospects for environmentally safe sustainable development of the Volyn region: col. monographs]*. kol. monohr. K.: S. 152–161. [in Ukrainian].

21.Tarasiuk N., & Hanushchak M. (2017). Rezhym atmosfernoho zvolozhennia gruntiv Volyni v umovakh suchasnoho klimatu [Atmospheric moisture regime of Volyn soils in modern climate conditions]. *Visnyk Lvivskoho universytetu im. I. Franka: Seriia heohrafichna* [Visnyk of the I. Franko Lviv University: Geographical Series]. 51. S. 322–330. [in Ukrainian].

22. Chyzhevska L. T., Polianskyi S. V., & Kacharovskyi R. Ye. (2021). Vplyv reaktsii hruntovoho rozchynu na ekolohichnu stiikist pryrodnykh system Volynskoi oblasti. [. The Influence of Soil Solution Reaction on the Ecological Stability of Natural Systems of the Volyn Region.]. *Shatske poozeria v konteksti zmin klimatu: zbirnyk materialiv VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoi 70-richchiu vid dnia narodzhennia profesora Petlina V. M. [Shatsk lakes in the context of climate change: collection of materials of the VI International scientific-practical conference dedicated to the 70th anniversary of the birth of Professor Petlin V. M.].* Lutsk.[in Ukrainian].

23. Fesyuk Vasyl, Moroz Iryna, Kirchuk Ruslan, Polianskyi Serhii, & Fedoniuk Mykola (2021). Soil degradation in Volyn region: current state, dynamics, ways of reduction. Journ. Geol. Geograph. Geoecology. 30 (2), R. 239–249. [in Ukrainian].

24. Karpiuk, Z. K., Dymshyts O. L., & Kacharovskyi R. Ye. (2009). *Okhorona hruntiv ta yikh ratsionalne vykorystannia v mezhakh Lutskoho raionu Volynskoi oblasti. [Soil protection and their rational use within the Lutsk district of the Volyn region.].* Pryroda Zakhidnoho Polissia ta prylehlykh terytorii [Nature of Western Polissya and adjacent territories]. 6. Lutsk, S. 54–59. [in Ukrainian].

25. Chyzhevska L.T., Tarasiuk N.A., Polianskyi S.V., Biletskyi Yu.V., Melnyk O.V., Kacharovskyi R.Ie. (2025). *Grunty Volynskoi oblasti ta yikh osoblyvosti [Soils of the Volyn region and their peculiarities].* Věda a perspektivy [Věda a perspektivy]. Praha, 2025. № 10 (53). S. 290-311. https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-10(53)-290-311 [in Czech Republic].

26. Derzhavna ustanova «Instytut okhorony hruntiv Ukrainy» [State Institution "Institute of Soil Protection of Ukraine"] Retrieved from https://www.iogu.gov.ua/center_vl ([in Ukrainian].

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika

Magazín

Věda a perspektivy

№ 11(54) 2025

Podepsáno k tisku ze dne 21. Listopadu 2025
Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk
Headset Times New Roman.
Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.